

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Henkilötietojen käsittelijän rooli ja velvollisuudet

Silja Kantonen

29.3.2022

Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän määritelmät

- Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka **yksin tai yhdessä toisten kanssa** määrittelee henkilötietojen käsittelyn **tarkoitukset ja keinot** (yleinen tietosuoja-asetus 4 artikla 7 kohta).
 - Rekisterinpitäjä määrittelee *miksi* ja *miten* tietoja käsitellään.
- Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja **rekisterinpitäjän lukuun** (yleinen tietosuoja-asetus 4 artikla 8 kohta) .
 - Joitakin käytännönläheisempiä täytäntöönpanoon liittyviä näkökohtia (”muut kuin olennaiset keinot”) voidaan jättää henkilötietojen käsittelijän vastuulle. Muilla kuin olennaisilla keinoilla tarkoitetaan täytäntöönpanon käytännöllisempiä näkökohtia, kuten tietyntyyppisen laitteiston tai ohjelmiston valintaa tai yksityiskohtaisia turvatoimia.
- Lue lisää: [Suuntaviivat 07/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuoja-asetuksessa](#)

Esimerkki rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välisen suhteen arvioimisesta

Pilvipalvelujentarjoaja tarjoaa asiakkailleen täysin standardoidun palvelun säilyttää suuria määriä henkilötietoja. Pilvipalvelujen tarjoaja määrittää ja laatii yksipuolisesti sopimusehdot, eikä asiakkailla ole mahdollisuuksia räätälöidä palvelua. Yritys X **päätää käyttää pilvipalvelujentarjoajaa** tallentaakseen asiakkaitaan koskevia henkilötietoja.

Yritys X toimii rekisterinpitäjänä, koska se **päätää käyttää** tätä pilvipalvelujen tarjoajaa käsitelläkseen henkilötietoja omiin tarkoituksiinsa.

Jos pilvipalvelujen tarjoaja ei käsittele henkilötietoja omiin tarkoituksiinsa vaan **tallentaa tiedot yksinomaan asiakkaidensa** (kuten yritys X) **puolesta** ja **ohjeiden mukaisesti**, palveluntarjoajaa pidetään henkilötietojen käsittelijänä.

Esimerkki rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välisen suhteen arvioimisesta

Palveluntarjoaja X tarjoaa mainos- ja suoramarkkinointipalveluita eri yrityksille. Yritys A päättää käyttää yritys X:n palveluita ja laatii yritys X:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan yritys X tarjoaa kaupallista mainontaa yritys A:n asiakkaille. Yritys X toimii henkilötietojen käsittelijänä tämän käsittelytoimen osalta.

Mikäli yritys X päättää käyttää yritys A:n asiakastietokantaa **omiin tarkoituksiinsa** esimerkiksi oman liiketoiminnan kehittämiseen, toimii yritys X tämän käsittelytoimen osalta rekisterinpitäjänä.

Henkilötietojen käsittelijän rooli

- Henkilötietojen käsittelijäksi luokittelulle on kaksi perusedellytystä: henkilötietojen käsittelijän on oltava rekisterinpitäjään nähden **erillinen yksikkö** ja sen on käsiteltävä henkilötietoja rekisterinpitäjän **puolesta**.
- **Erillinen yksikkö** = rekisterinpitäjä on siirtänyt käsittelytoimet kokonaan tai osittain ulkopuoliselle organisaatiolle
 - Konsernissa yksi yritys voi toimia henkilötietojen käsittelijänä toiselle rekisterinpitäjänä toimivalle yritykselle
 - Organisaation osasto tai yksittäinen työntekijä ei ole henkilötietojen käsittelijä -> henkilöstö käsittelee henkilötietoja osana rekisterinpitäjätahoa
- **Rekisterinpitäjän puolesta** = erillinen yksikkö käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän hyväksi. Käsittely on suoritettava muutoin kuin rekisterinpitäjän välittömässä alaisuudessa tai valvonnassa. Käsittelijän on käsiteltävä henkilötietoja rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti. Käsittelijä ei saa käsitellä tietoja omiin tarkoituksiinsa
- Sama taho voi toimia joissain käsittelytoimissa rekisterinpitäjänä ja toisissa käsittelytoimissa henkilötietojen käsittelijänä
 - **Roolit arvioitava aina tapauskohtaisesti tiettyjen tietokokonaisuuksien ja toimintojen osalta**

Rekisterinpitäjä vai henkilötietojen käsittelijä?

- Kaikki palveluntarjoajat, jotka käsittelevät henkilötietoja palvelun tarjoamisen yhteydessä eivät ole henkilötietojen käsittelijöitä.
- Palvelun luonne määrittää sen, onko kyseessä rekisterinpitäjän puolesta tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä.

Taksipalvelu tarjoaa verkkoalustan, jonka avulla yritykset voivat varata taksin työntekijöiden kuljettamiseksi lentoasemalle ja lentoasemalta. ABC-yritys ilmoittaa taksia varatessaan sen työntekijän nimen, joka noudetaan lentoasemalta, jotta kuljettaja voi vahvistaa työntekijän henkilöllisyyden noutohetkellä. Tässä tapauksessa taksipalvelu käsittelee työntekijän henkilötietoja osana ABC:lle tarjottua palvelua, mutta itse käsittely ei ole palvelun kohde. Taksipalvelu on ilman ABC:n ohjeita suunnitellut verkkovarausalustan osana oman liiketoimintansa kehittämistä kuljetuspalvelujen tarjoamiseksi. Taksipalvelu määrittää myös itsenäisesti keräämänsä tietoryhmät ja niiden säilytysajan.

Taksipalvelu toimii näin ollen itsenäisenä rekisterinpitäjänä huolimatta siitä, että käsittely tapahtuu ABC:n esittämän palvelupyynnön perusteella.

Henkilötietojen käsittelijän rooli

- Vaikka henkilötietojen käsittely ei olisi pääasiallinen kohde, voi palveluntarjoaja silti toimia henkilötietojen käsittelijänä edellyttäen, että palvelun tilannut asiakas määrittää henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

Yritys X palkkaa IT-palvelujen tarjoajan antamaan IT-järjestelmiään koskevaa yleistä tukea. Järjestelmät sisältävät erittäin suuren määrän henkilötietoja. Pääsy henkilötietoihin ei ole tukipalvelun pääasiallinen kohde, mutta on väistämätöntä, että IT-palvelujen tarjoajalla on säännönmukaisesti pääsy henkilötietoihin palvelua suorittaessaan. Yritys X päätelee näin ollen, että IT-palvelujen tarjoajaa, joka on erillinen yritys ja jonka on väistämättä käsiteltävä henkilötietoja, vaikka tämä ei ole palvelun päätavoite, on pidettävä henkilötietojen käsittelijänä. Sen vuoksi IT-palvelujen tarjoajan kanssa tehdään henkilötietojen käsittelysopimus.

Henkilötietojen käsittelijän velvollisuudet

- Yleisessä tietosuoja-asetuksessa (TSA) asetetaan velvoitteita suoraan henkilötietojen käsittelijälle, muun muassa:
 - Käsittelijän on varmistuttava siitä, että henkilöt, jotka käsittelevät henkilötietoja ovat sitoutuneet noudattamaan salassapitovelvollisuutta (TSA 28 artikla 3 kohta)
 - Käsittelijän on ylläpidettävä selostetta sen vastuulla olevista henkilötiedoista (TSA 30 artikla 2 kohta)
 - Käsittelijän on toteutettava käsittelyn turvallisuuden edellyttämät asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet (TSA 32 artikla)
 - Käsittelijän on tietyin edellytyksin nimettävä tietosuojavastaava (TSA 37 artikla)
 - Käsittelijän on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta rekisterinpitäjälle (TSA 33 artikla 2 kohta)
 - Käsittelijään sovelletaan tietojen siirtoja koskevia sääntöjä (TSA V luku)
 - Käsittelijän on avustettava rekisterinpitäjää vaatimusten noudattamisen varmistamisessa (TSA 28 artikla 3 kohta)

[Lue lisää käsittelijän velvollisuuksista](#)

Henkilötietojen käsittelysopimus

- Henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä on määritettävä sopimuksella tai muulla oikeudellisella asiakirjalla.
- Sopimuksessa, joka sitoo henkilötietojen käsittelijää suhteessa rekisterinpitäjään, vahvistetaan henkilötietojen käsittelyn kohde ja kesto, käsittelyn luonne ja tarkoitus, henkilötietojen tyyppi ja rekisteröityjen ryhmät.
- Käsittelysopimuksen sisällöstä säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan 3 kohdan a-h alakohdissa.
- Tietojenkäsittelysopimuksessa ei tulisi toistaa vain yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä, vaan sopimukseen olisi sisällytettävä konkreettisia tietoja siitä, miten vaatimukset täytetään ja mitä turvallisuustasoa edellytetään (Suuntaviivat 07/2020).

Henkilötietojen käsittelysopimus

- Jos käsittelijä päättää käyttää alihankkijoita, sitoo henkilötietojen käsittelysopimus myös näitä alihankkijoita.
- Käsittelijä ei kuitenkaan saa käyttää toisen henkilötietojen käsittelijän palveluksia ilman rekisterinpitäjän erityistä tai yleistä kirjallista ennakkolupaa.
- Käsittelysopimuksen puuttuminen rikkoo yleistä tietosuojasetusta.
- Hallinnollinen seuraamusmaksu voidaan määrätä myös henkilötietojen käsittelijälle.

Henkilötietojen käsittelijä - päätös 2889/161/21

- Tietosuojavaltuutettu on ratkaisukäytännössään katsonut, että sopimuksen laatiminen on sekä rekisterinpitäjän että henkilötietojen käsittelijän vastuulla.
- Tietosuojavaltuutetun seuraamuskollegio on päätöksessään katsonut, että *”päävastuu käsittelysopimuksen laatimisesta on kuitenkin rekisterinpitäjällä sillä kyse on rekisterinpitäjän lukuun tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä.”*
- Edellä mainitun päätöksen mukaan *”henkilötietojen käsittelijällä ei tule olla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaista käsittelyperustetta henkilötietojen käsittelyyn siltä osin kuin henkilötietoja käsitellään rekisterinpitäjän lukuun. Niin ikään henkilötietojen käsittelijän oikeusperuste käsitellä henkilötietoja perustuu siihen, että henkilötietojen käsittely tapahtuu rekisterinpitäjän kanssa sovitun mukaisesti ja rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.”*

(pätös [Finlexissä](#))

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Kiitos!

www.tietosuoja.fi

www.edpb.europa.eu